

สถานการณ์อาชญากรรมและหลักยุติธรรมในกลุ่มประเทศอาเซียน +3: แนวทางการจัดเก็บ วิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ

Crime Trends and the rule of law in the Asean+3: guidelines on the collection, analysis and utilization of big data in recidivism

พัชญ์สิตา ศิริโจนสิทธิ์¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลผ่านการสนทนากลุ่ม โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมในกลุ่มประเทศอาเซียน +3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรมและหลักยุติธรรมในกลุ่มประเทศอาเซียน +3 และเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลและสถานการณ์อาชญากรรมในส่วนของการกระทำผิดซ้ำในประเทศอาเซียน +3 รวมทั้งแนวทางในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ ผลวิจัยพบว่าแต่ละประเทศต่างมีแนวทางในการบริหารจัดการข้อมูลการกระทำผิดซ้ำที่แตกต่างกันโดยรายประเทศ เช่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น มีการดำเนินการอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ส่วนในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลนั้น จำเป็นต้องมีการอภิปรายและพิจารณาร่วมกันในการกำหนดรูปแบบและแนวทางจัดเก็บข้อมูล วิธีการคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการกำหนดขอบเขตของข้อมูลให้ชัดเจน การกำหนดการเข้าถึงในแต่ระดับ เพื่อความเข้าใจที่สอดคล้องตรงกันของทุกประเทศ และสร้างความมั่นใจในระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพที่จะจัดตั้งขึ้นในภูมิภาคอาเซียน +3 รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่ประเทศที่อยู่ในระหว่างการพัฒนาระบบและฐานข้อมูลเข้ามาใช้ในงานยุติธรรมทางอาชญากรรมก็เป็นสิ่งสำคัญไม่ใช่เป็นความช่วยเหลือทางเทคนิคและด้านวิชาการ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ เพื่อยกระดับการพัฒนาฐานข้อมูลในอนาคต

คำสำคัญ: การกระทำผิดซ้ำ, อาชญากรรม, ระบบฐานข้อมูล, ประเทศไทย, อาเซียน

¹นักวิจัยอิสระ

Abstract

This research is a qualitative research collecting information through group discussion by Key Informants from in charge staffs of justice process in ASEAN+3 countries, with the aim of analyzing crime and fairness in ASEAN+3 countries, and sharing crime information and situations of recidivism in the ASEAN+3 region including the way to store, analyze and exploit the recidivism data. The results show that each country has different approaches to managing recidivism data. Many countries, such as Singapore, South Korea and Japan, have implemented practices that are accepted internationally. For the database development, there is a need for discussion and consideration in the formulation and storage of information, how to calculate and analyze data, including the clear scope of data and access level for a consistent understanding of all countries. It also provides confidence in Big Data system which is covered and effective in ASEAN+3 region including assistance and support to countries that are in the process of developing their systems and databases for crime and justice process, which is important e.g. technical or academic support as well as the exchange of knowledge and experience to upgrade the database development in the future.

Keywords: Big Data, Recidivism, Asean, Crime

บทนำ

ในโอกาสที่ประเทศไทยประกาศให้เป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 และได้มีความร่วมมือในการส่งเสริมอัตลักษณ์ร่วมกันของตนเองและความรู้สึกเป็นหนึ่งในประชาชนของตน ภายใต้คำขวัญ “One Vision, One Identity, One Community” โดยมีกรอบความร่วมมือหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ความร่วมมือทางการเมืองและความมั่นคง ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ ความร่วมมือด้านประชาสังคมและวัฒนธรรม ด้วยการติดต่อสัมพันธ์และ การเดินทางไปมาหาสู่ทำการค้าระหว่างกันระหว่างประเทศไทยกับมีมากขึ้น อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน ส่งผลให้ตัวเลขแนวโน้มของการเกิดอาชญากรรมข้ามชาติสูงขึ้น นอกจากนี้ พัฒนาการด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร สมัยใหม่ส่งผลให้เกิดอาชญากรรมที่มีรูปแบบซับซ้อน การพัฒนาศักยภาพของประเทศไทยในการบริหารจัดการฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านกระบวนการยุติธรรมที่ครอบคลุมถึงข้อมูลอาชญากรรมเพื่อชี้เป้าในการป้องกัน และกำหนดนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมจึงทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น

ข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ (Recidivism Data) ซึ่งหมายถึง ข้อมูลของผู้กระทำความผิดที่ได้รับการลงโทษจากหน่วยงานในกระบวนการพัฒนาพฤตินิสัย ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ กรมคุณประพฤติ และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่พันโทษแล้วก ลับไปกระทำผิดซ้ำอีก นับเป็นข้อมูลที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งไม่เพียงแต่จะมีความสำคัญต่อผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ในการกำหนดและดำเนินนโยบายที่เหมาะสม หากยังเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อชุมชน เนื่องจากเป็นตัวเลขที่มีนัยสำคัญต่อความปลอดภัยของชุมชนและสังคม โดยเฉพาะในหลายประเทศที่พัฒนาแล้วได้มีการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลอัตราการกระทำผิดซ้ำ เช่น แคนาดา สหรัฐอเมริกา เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมัน นอร์เวย์ สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และอังกฤษ เป็นต้น

ทั้งนี้ยังมีบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา มีการจัดทำข้อมูลการกระทำผิดซ้ำที่ละเอียด เช่น การจำแนกตามพื้นที่ ประเภทคดี เพศ และอายุของผู้กระทำผิดซ้ำ เป็นต้น

ซึ่งจะทำให้ผู้กำหนดนโยบายและผู้บริหาร สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อกำหนดนโยบาย โครงการ และกิจกรรม เพื่อป้องกันและลดการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มความมั่นคงและปลอดภัย ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน ชุมชน และสังคมได้

เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยต่างๆ ในประเทศไทยมีอาชญากรรมที่มีความซับซ้อนและซ่อนอยู่ในกลุ่ม +3 ต่างมีแนวทางในการบริหารจัดการข้อมูลการกระทำผิดซ้ำที่แตกต่างกัน โดยหลายประเทศ เช่น สิงคโปร์ เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น มีการดำเนินการอันเป็นที่ยอมรับ ในระดับสากล ซึ่งถือเป็นตัวอย่างที่ดีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับประเทศไทยและประเทศอื่นๆ ที่อยู่ในระหว่างการพัฒนาระบบและฐานข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ

วัตถุประสงค์

1) เพื่อจัดให้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล และสถานการณ์อาชญากรรมในส่วนของ การกระทำผิดซ้ำในประเทศไทยอาชญากรรม +3 รวมทั้งแนวทางในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ

2) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการริเริ่มพัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการกระทำผิดซ้ำในส่วนของข้อมูลอาชญากรรมข้ามชาติต่อไป วิธีวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลด้วยวิธีการการสนทนากลุ่ม (Focus group) ระหว่างวันที่ 23 – 24 เมษายน พ.ศ. 2561 ณ ห้องประชุม Infinity Ballroom 2 โรงแรมพูลแมน คิง เพาเวอร์ กรุงเทพ (รังนั่ง) โดยมีผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ จากหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1) ผู้บริหาร/ผู้แทนจากหน่วยงานยุติธรรมของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำระบบและฐานข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งมาจากหน่วยงานดังต่อไปนี้

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

- กรมคุมประพฤติ
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- กรมราชทัณฑ์
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ

- สำนักงานกิจการยุติธรรม
- สำนักกิจการต่างประเทศและประสานโยบาย
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
- สำนักงานศาลยุติธรรม
- สำนักงานตำรวจนครบาล
- สำนักงานอัยการสูงสุด
- สถาบันนิติวิทยาศาสตร์

2) ผู้บริหาร และ/หรือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำระบบและฐานข้อมูลการกระทำผิดซึ่งในประเทศไทยอาชีวภาพ +3 จำนวน ได้แก่

- ประเทศไทย
- ประเทศไทย
- ประเทศไทย
- ประเทศไทย
- ประเทศไทย

3) ผู้แทนภาควิชาการ / สถาบัน / ผู้เชี่ยวชาญ / ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำระบบและฐานข้อมูลการกระทำผิดซึ่ง

- สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
- โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
- ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- คณานิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการวิจัย

แนวทางการจัดเก็บวิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล Big Data และ/หรือ ฐานข้อมูลการกระทำผิดซึ่งในประเทศไทยอาชีวภาพ +3 ประเทศไทย

แนวโน้มการกระทำผิดของมาเลเซีย

ประเทศไทยมีนักโทษประมาณ 62,000 คน และมากกว่าครึ่งมาจากการคดียาเสพติดคิดเป็น 57% ที่เหลือจะเป็นคดีอื่นๆ คิดเป็น 43% ผู้กระทำผิดส่วนใหญ่เป็นเพศชายประมาณ 93% และเพศหญิง 6% ตามลำดับ และมีจำนวนผู้ต้องขังที่รอการลงโทษ คิดเป็น 66% ที่เหลือคือตัดสินโทษไปแล้ว คิดเป็น 34%

จากจำนวนผู้กระทำผิดพบว่าส่วนใหญ่เป็นชาวเมเลเซียคิดเป็น 76% นอกนั้นเป็นต่างชาติคิดเป็น 23% สำหรับผู้กระทำผิดชาวต่างชาติเมื่อกระทำผิดจะถูกส่งตัวไปดำเนินคดีในประเทศไทย (Shaifulnizm Bin Osman & Vijayan Krishnan, 2018)

ประเทศไทยมีระบบบริหารจัดเก็บข้อมูลนักโทษ โดยจัดเก็บตั้งแต่ที่นักโทษเข้ามาในที่ประวัติครอบครัว ประวัติส่วนตัว คดีที่ก่อ มีการจำแนกนักโทษตามลักษณะจำเพาะ เช่น ประเภทของคดี รูปแบบการก่อคดี จะเห็นว่ากรรมราชทัณฑ์ ประเทศไทยมีนักโทษที่มีฐานข้อมูลพร้อมสำหรับการทำ Big Data อยู่แล้ว แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะสามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้แค่ไหน ปัจจุบันมีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในระดับหนึ่ง

นอกจากนี้ยังมีระบบที่เรียกว่า “no are self no are other” ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์พฤติกรรมตามลักษณะนิสัย เพื่อจัดให้ผู้กระทำผิดเข้ารับการอบรมตามโปรแกรมที่เหมาะสม แต่ทั้งนี้ยังไม่สามารถทำถึงขนาดการวิเคราะห์ข้อมูลระดับรายบุคคลได้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านบุคลากรและเวลาที่ไม่เพียงพอ

การกระทำผิดซ้ำของประเทศไทย

การกระทำผิดซ้ำ จะพิจารณาจากนักโทษที่เข้ามาในเรือนจำได้รับการการบำบัดฟื้นฟูไปแล้ว และกลับเข้ามาใหม่ภายในระยะเวลา 3 ปี หลังจากการที่ได้รับการปล่อยสู่สังคมภาพ โดยในมาเลเซียจะนับเฉพาะนักโทษสัญชาติมาเลเซียที่ได้รับการตัดสินโทษแล้ว

การนับจำนวนการกระทำความผิดซ้ำ มีวิธีคำนวณคือ

จำนวนผู้กระทำความผิดทั้งหมด / จำนวนผู้ได้รับการปล่อยตัว $\times 100$ = อัตราการกระทำความผิดซ้ำ

สถิติอัตราการกระทำผิดซ้ำของประเทศไทย

อัตราการกระทำการมิจฉาชีวайнปี 2016 เท่ากับ 8.9% กล่าวคือมีผู้ได้รับการปล่อยตัวย้อนหลัง 3 ปี 112,129 คน และมีจำนวนผู้กระทำการมิจฉาชีวайн 3 ปี เท่ากับ 9,973 คน หากพิจารณาจากคดีที่กระทำการมิจฉาชีวайнพบว่า ผู้กระทำการมิจฉาชีวайнในคดียาเสพติดมีอัตราการกระทำการมิจฉาชีวайнปี 2016 เท่ากับ 9.15% ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ย และมีอัตราผู้กระทำการมิจฉาชีวайнคดีอื่น ๆ เท่ากับ 8.59% (Shaifulnizm Bin Osman & Vijayan Krishnan, 2018)

อัตราการกระทำการมิจฉาชีวайнปี 2017 เท่ากับ 9.24% กล่าวคือมีผู้ได้รับการปล่อยตัวย้อนหลัง 3 ปี 124,567 คน และมีจำนวนผู้กระทำการมิจฉาชีวайн 3 ปี เท่ากับ 11,520 คน หากพิจารณาจากคดีที่กระทำการมิจฉาชีวайнพบว่า ผู้กระทำการมิจฉาชีวайнในคดียาเสพติดมีอัตราการกระทำการมิจฉาชีวайнปี 2017 เท่ากับ 9.4% ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ย และมีอัตราผู้กระทำการมิจฉาชีวайнคดีอื่น ๆ เท่ากับ 9.25% (Shaifulnizm Bin Osman & Vijayan Krishnan, 2018)

นอกจากนี้ ยังพบว่า นักโทษที่ได้รับการบำบัดจากภายนอกเรือนจำจะมีอัตราการกระทำการมิจฉาชีวน้อยกว่าการกระทำการบำบัดในเรือนจำมาก อัตราการกระทำการมิจฉาชีของเด็กและเยาวชนที่ผ่านการฟื้นฟูจาก Henry Gurney School เท่ากับ 0.15% อัตราการกระทำการมิจฉาชีของผู้ที่ได้รับการพักโทษ เท่ากับ 0.44% และอัตราการกระทำการมิจฉาชีของผู้ที่ผ่านการฟื้นฟูจากศูนย์บำบัดพุทธิกรรมในชุมชน เท่ากับ 0.42% (Shaifulnizm Bin Osman & Vijayan Krishnan, 2018)

ประเทศไทย

การจัดเก็บข้อมูลอาชญากรรมของประเทศไทยเป็นนั้น มีการจัดเก็บข้อมูลจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำการมิจฉาชี ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บได้แก่ เลขบัตรประจำตัวประชาชน คุณลักษณะทางกายภาพ รูปถ่าย ข้อมูลที่ได้จากการกระบวนการสัมภาษณ์ รวมถึงด้านองค์ประกอบของครอบครัว และสถานภาพส่วนตัว โดยในกระบวนการสัมภาษณ์นี้จะมีการวิเคราะห์และประเมินโดยหลักจิตวิทยา

นอกจากนี้ยังได้มีการประสานข้อมูลจากหลายหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลของหน่วยงานร่วมกัน โดยช่วงแรกจะมีการทดลองก่อน เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินการผ่านช่องทางนี้ ข้อมูลมาใช้ประโยชน์

ได้อ้างปลดภัย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะถูกเก็บไว้ในฐานข้อมูลซึ่งมีจำนวนค่อนข้างมาก แต่อาจจะไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็น Big Data เพราะไม่ได้มีการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

การกระทำผิดซ้ำของประเทศไทย

การคำนวณอัตราการกระทำผิดซ้ำของประเทศไทยสิงคโปร์ มีการติดตามผลและคำนวณจากผู้ถูกต้องขึ้นที่พัฒนาไปแล้ว และกลับเข้ามาใหม่ ภายในระยะเวลา 2 หลังจากได้รับการปล่อยตัวเป็นอิสระแล้ว

จะเห็นว่าการคำนวณอัตราการกระทำผิดซ้ำของประเทศไทยสิงคโปร์จะแตกต่างจากประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ที่นับระยะเวลา 3 ปี การที่สิงคโปร์สามารถใช้การคำนวณอัตราการกระทำความผิดซ้ำภายในระยะเวลาเพียง 2 ปีได้ เพราะมีกระบวนการยุติธรรมค่อนข้างรวดเร็ว แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีปัญหาบ้างในกลุ่มคดีที่อยู่ระหว่างประกันตัว

การประยุกต์ใช้ข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ

- มีการนำข้อมูลการกระทำผิดซ้ำมาเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย
- มีการนำมาวัดผลสัมฤทธิ์ของมาตรการแทรกแซงของภาครัฐ ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยความสำเร็จของมาตรการแทรกแซง
- อัตราการกระทำผิดซ้ำถือเป็น KPI ของรัฐ ในด้านการรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศ

การนำข้อมูลการกระทำผิดซ้ำมาใช้กำหนดนโยบายของประเทศไทยสิงคโปร์โดยพิจารณาจากจำนวน และการวิเคราะห์แนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ ยกตัวอย่างเช่น ข้อมูลของผู้กระทำผิดซ้ำที่แบ่งตามอายุ พบว่า ผู้กระทำผิดที่มีช่วงอายุ 51 – 60 ปี เป็นกลุ่มที่มีอายุค่อนข้างมาก ซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ด้วยอายุที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จำเป็นต้องมีมาตรการการดูแลจำเพาะเป็นพิเศษ เนื่องจากความเปละบางทางด้านร่างกาย การกำหนดนโยบายในการดูแลผู้กระทำผิดกลุ่มนี้ จะต้องทำอย่างรัดกุม เพราะกลุ่มนี้จะมีความอ่อนไหวเป็นพิเศษ ต้องดูแลอย่างดี จึงมีการกำหนดแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของเรือนจำให้มีความปลอดภัยเพื่อรองรับผู้ต้องขังที่สูงอายุ เป็นต้น

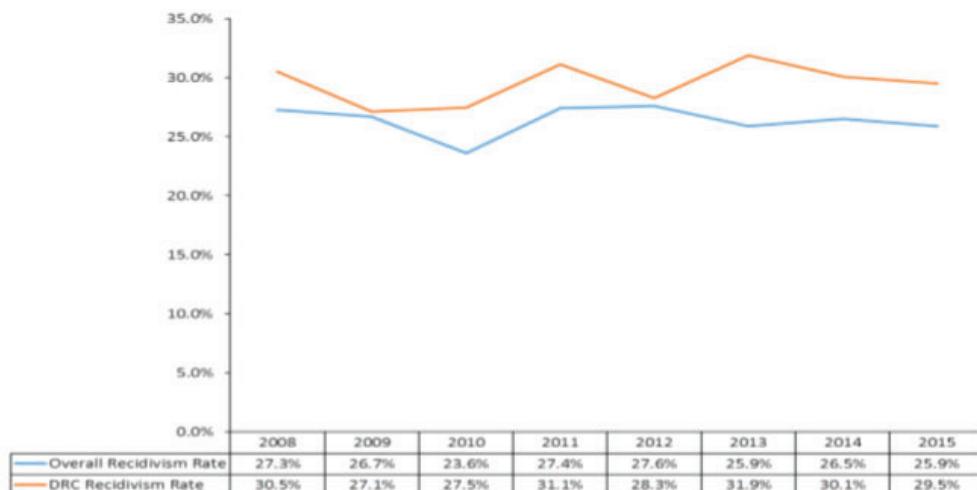
สำหรับเรื่องของความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ถือเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งในการดำเนินการโครงสร้างการบำบัดและพื้นฟูผู้กระทำผิด ซึ่งจำเป็นต้องทำความเข้าใจแก่ผู้ต้องขัง ให้มีความพร้อมในการปรับตัวและยอมเข้าสู่กระบวนการพื้นฟูตามบริบทนั้นๆ

ซึ่งอุปสรรคอย่างหนึ่งคือเรื่องของการสื่อสาร เนื่องจากนักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์ส่วนใหญ่จะมีความเชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนากระบวนการและบุคลากรให้สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ด้วย เพื่อให้อธิบายผู้กระทำผิดได้เข้าใจและยอมเข้ารับการฟื้นฟูตามกระบวนการ นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องให้การสนับสนุนแก่ผู้กระทำผิดในการปรับตัวให้สามารถกลับสู่สังคมได้อย่างเหมาะสม

สถิติการกระทำผิดซ้ำของประเทศไทย

จากราฟข้อมูลจะสังเกตเห็นว่า อัตราการกระทำผิดซ้ำตั้งแต่ปี 2008 มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งปี 2015 หน่วยงานภาครัฐได้มีการออกนโยบายเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำ จะเห็นว่าผลของการออกนโยบายทำให้อัตราการกระทำผิดซ้ำลดลง

Example: Monitoring Recidivism Rates of Drug Abuse Cases

ปัจจุบันอัตราการกระทำความผิดซ้ำโดยรวมอยู่ที่ 26% แต่หากพิจารณาโดยละเอียดจะพบว่า ประเทศไทยมีอัตราการกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดในระดับค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยทั่วไป ซึ่งอยู่ที่ประมาณ 29% (Lee Kit Ying, 2018)

การนำข้อมูลสถิติการกระทำผิดมาใช้ประโยชน์เพื่อช่วยลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ

มีการนำข้อมูลการกระทำผิดมาวิเคราะห์เพื่อระบุตัวผู้กระทำผิดที่มีความเสี่ยงต่ำในการกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกให้ไปทำงานในชุมชน โดยผ่านโครงการต่างๆ

สำหรับการประเมินความเสี่ยงของผู้กระทำผิดจะพิจารณาจากประวัติอาชญากรรมควบคู่กับการประเมินโดยที่ปรึกษาหรือนักจิตวิทยาตามแนวทางที่กำหนด รวมถึงการพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ด้านครอบครัว การศึกษา นิสัย รูปแบบการดำเนินชีวิต ประวัติการเสพยาเสพติด ประวัติการติดยาเสพติด และอื่นๆ

1. โครงการ Community based Programmed (CBP) ชี้งดูแลโดยกรมราชทัณฑ์ เป็นการให้ไปทำงานในชุมชนโดยมีระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี และส่วนใหญ่จะได้เข้าไปใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนในช่วงท้ายๆ ของการได้รับโทษแล้วเท่านั้น ซึ่งต้องมีระบบการจัดการที่รัดกุมเพื่อให้คนในชุมชนมีความปลอดภัย โดยมาตราการดังกล่าวนี้จะต้องมีการคัดกรองผู้กระทำผิดอย่างถี่ถ้วน ต้องมีอัตราความเสี่ยงต่ำในการกลับไปกระทำผิดซ้ำ เป็นผู้กระทำผิดมาไม่เกิน 2 ครั้ง โดยพิจารณาจากคดีที่กระทำผิด ซึ่งอัยการจะเป็นผู้พิจารณาเสนอทางเลือกและผู้พิพากษาจะเป็นผู้ตัดสินใจในทางเลือกนั้นๆ ให้แก่ผู้กระทำผิด

2. โครงการ Community based Sentences (CBS) การให้ผู้กระทำผิดใช้โทษในชุมชนทั้งหมดโดยไม่ต้องไปอยู่ในเรือนจำ แต่ให้ไปใช้โทษอยู่ในชุมชน โดยจะใช้กับผู้กระทำผิดที่มีอาชญากรรมหรือผู้ที่มีสภาวะทางจิตที่ไม่รุนแรงนักและเป็นคดีที่มีความผิดเพียงเล็กน้อย ซึ่งจะมีการจัดตั้งศาลชุมชนขึ้น เพื่อกำหนดกระบวนการคุมและมาตราการการใช้โทษที่ยุติธรรม โดยจะกำหนดการลงโทษที่เฉพาะเจาะจงในพัฒนาระบบที่ไม่เหมาะสมควบคู่กับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้กระทำผิด ซึ่งแนวคิดนี้ ในระยะแรก มีการกังวลถึงความเหมาะสมสมและความเสี่ยงในมาตรการนี้ แต่ปัจจุบันแนวคิดนี้ได้รับการยอมรับมากขึ้น มีการใช้วิธีการนี้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนนำไปสู่การแก้ไขกฎหมายเพิ่ม

3. การคุมประพฤติเยาวชนที่กระทำผิดคดียาเสพติด ซึ่งก่อนหน้านี้เยาวชนที่กระทำผิดจะต้องมาพักในสถานพินิจ และมีข้อกำหนดให้อยู่ได้ไม่เกิน 6 เดือนเท่านั้น ซึ่งส่งผลกระทบในเรื่องการศึกษาของเยาวชนทำให้ต้องหยุดเรียน จึงได้นำแนวทางการคุมประพฤติเยาวชนในชุมชนมาใช้ แต่ทั้งนี้จำเป็นต้องมีคัดกรองพัฒนาระบบที่เหมาะสม เช่น กันว่า ถ้าผู้เป็นที่มีความเสี่ยง เสพยาเสพติดมานาน มีอาการรุนแรง การใช้คุมประพฤติในชุมชนคงไม่ใช้แนวทางที่เหมาะสมและยังมีการเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ และการไม่ไปรายงานตัวของเยาวชนคนนั้นด้วย

สำหรับโครงการทั้ง 3 โครงการนี้ เพิ่งเริ่มใช้ในปี 2011 ซึ่งในช่วงแรกมีอุปสรรคในเรื่องของการเก็บข้อมูลซึ่งอาจจะไม่ครบถ้วน แต่เมื่อเวลาผ่านไปก็ได้มีการพัฒนาให้

มีการเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น แต่ก็ยังไม่ใช่ Big Data เพราะไม่ได้เก็บอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งข้อมูลในช่วงแรกก็น้อยและมีจำนวนจำกัด

ประเทศไทย

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการจัดทำสติ๊กเกอร์อาชญากรรมเป็นอย่างมาก โดยประเทศไทยได้จัดทำและตีพิมพ์รายงานประจำปีเกี่ยวกับอาชญากรรมเป็นประจำทุกปี โดยเริ่มจัดทำตั้งแต่ปี 1960 ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลทางสติ๊กเกอร์อาชญากรรม การวิเคราะห์แนวโน้มทางอาชญากรรม และการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิด ซึ่งช่วงแรกนั้นจะใช้สำหรับตรวจสอบในการปฏิบัติตามนโยบายด้านงานยุติธรรม และใช้เพื่อการบรรยายในมหาวิทยาลัยและการวิจัยของนักวิชาการ

ภาพรวมแนวโน้มอาชญากรรม

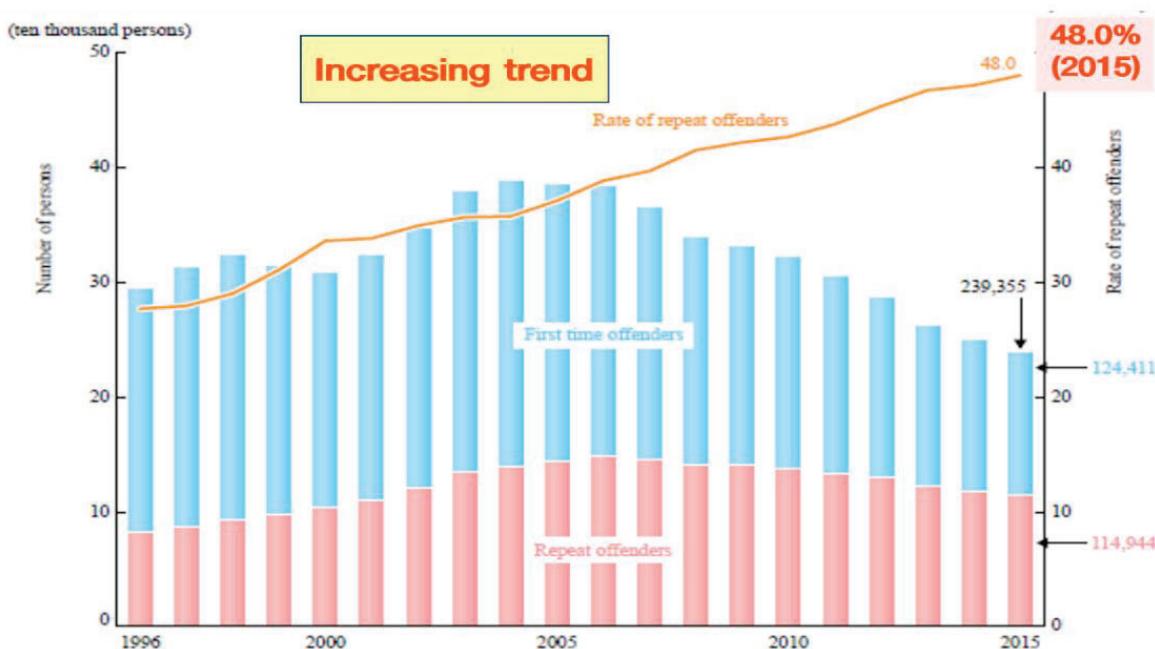
แนวโน้มการก่ออาชญากรรมของประเทศญี่ปุ่นตั้งแต่ปี 1945 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกปี และมีจำนวนการเกิดอาชญากรรมสูงสุดในปี 2002 จำนวน 2.85 ล้านคดี หลังจากปี 2002 จำนวนอาชญากรรมมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในปี 2016 ประเทศญี่ปุ่นมีจำนวนการกระทำการทามติเดลิอเพียง 0.99 ล้านคดี (ลดลง 65% เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2002) และจากจำนวนผู้กระทำการทามติทั้งหมด พบว่า จำนวน 20% เป็นการกระทำการทามติจากผู้สูงอายุ ซึ่งมีอายุ 50 ปีขึ้นไป (Takashi Ishii & Yoshio Nakamura, 2018)

จากมุ่งมองเชิงปริมาณถือว่าแนวโน้มการเกิดอาชญากรรมคงที่มากกว่าสิบปี แต่ไม่ได้มายความว่าจะไม่มีปัญหาในการดำเนินการด้านงานยุติธรรม

ความท้าทายในญี่ปุ่น : การป้องกันการกระทำผิดช้า

อัตราการกระทำผิดซ้ำของประเทศไทยปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับแต่ปี 1997 จนถึงปัจจุบัน โดยในปี 2016 พบว่า มีอัตราการกระทำผิดซ้ำในผู้ใหญ่ คิดเป็น 48.7% กล่าวคือประมาณเกือบครึ่งหนึ่งของผู้ที่พ้นโทษและได้รับการปล่อยตัวทั้งหมด มีการกระทำผิดซ้ำอีก (Takashi Ishii & Yoshio Nakamura, 2018)

สำหรับอัตราการกระทำผิดซ้ำในเด็กและเยาวชน คิดเป็น 37.1% กล่าวคือ มีจำนวนการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน มากกว่า 1 ใน 3 ของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวทั้งหมด (Takashi Ishii & Yoshio Nakamura, 2018)

ที่มา : Ministry of Justice, Japan (2018)

อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่ปี 2005 เป็นต้นมา อัตราการกระทำการมิจฉาชีวมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง โดยในปี 2015 อัตราการกระทำการมิจฉาชีวมอยู่ที่ 48% และมีจำนวนมากกว่าผู้กระทำการมิจฉาชีวมกว่า 239,355 คน หมายความว่าอาชญากรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากผู้ที่เคยกระทำการมิจฉาชีวม

แนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำการมิจฉาชีวม

มาตรการที่ใช้สำหรับการแก้ไขและป้องกันการกระทำการมิจฉาชีวม (ตามมติคณะรัฐมนตรี, กรกฎาคม 2012) ได้แก่

1. ยกระดับแนวทางในการป้องกันและจัดการกับผู้กระทำการมิจฉาชีวมโดยแยกตามลักษณะเฉพาะของแต่ละคน เช่น ผู้กระทำการมิจฉาชีวมที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้กระทำการมิจฉาชีวมที่เป็นเด็กและเยาวชน ผู้กระทำการมิจฉาชีวมที่เป็นผู้หลง信 ผู้กระทำการมิจฉาชีวมที่มีความพิการ ผู้กระทำการมิจฉาชีวมทางเพศ ผู้กระทำการมิจฉาชีวมอาชญา ผู้กระทำการมิจฉาชีวมเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น

2. จัดหาที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยและจัดงานที่เหมาะสมให้กับผู้กระทำการมิจฉาชีวมที่พึ่งพาได้รับการปล่อยตัว

3. สำรวจ ค้นคว้า มาตรการหรือแนวทางในการป้องกันการกระทำการมิจฉาชีวมที่มีประสิทธิภาพโดยสืบค้นจากงานวิจัยที่มีหลักฐานสนับสนุน

4. ตั้งเป้าหมายในการลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ โดยอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัว ภายในระยะเวลา 2 ปี ต้องลดลงมากกว่าร้อยละ 20 ภายในระยะเวลา 10 ปี

นอกจากนี้ได้มีการออกพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ในเดือนธันวาคม ปี 2017 โดยเป็นการกำหนดมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำที่ครอบคลุมและเป็นระบบ และมีการชี้แจงความชัดเจนในด้านบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของรัฐบาลแห่งชาติและรัฐบาลท้องถิ่น

และในปี 2018 ได้มีพระราชบัญญัติแผนส่งเสริมการป้องกันการกระทำผิดซ้ำขึ้น โดยให้จัดทำแผนการส่งเสริมในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำตามมาตรการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และทำการทบทวนแผนในทุกปีเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในแต่ละปี

ตัวชี้วัดการกระทำผิดช้า

การนับอัตราการกระทำผิดซ้ำของประเทศไทย จนับเมื่อครบสิบปี โดยไม่ว่าผู้กระทำผิดจะถูกปล่อยตัวช่วงเวลาใดในปีนั้น เมื่อครบสิบปีจะถือเป็น 1 ปีเนื่องกันหมด ซึ่งจะแตกต่างจากของประเทศอื่น ที่นับตามวันที่ปล่อยตัว การหาอัตราการกระทำผิดซ้ำของประเทศไทย สามารถคำนวณได้จาก

อัตราการจำคุกอีกครั้งของนักโทษที่ถูกปล่อยตัวภายในปี “X”

โดยประเทศญี่ปุ่นแบ่งกลุ่มการเฝ้าระวังเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) การเฝ้าระวังในระยะสั้น โดยจะประเมินภัยหลังจากปล่อยตัวภัยในระยะเวลา 2 ปี และ 2) การเฝ้าระวังในระยะยาว จะประเมินภัยหลังจากปล่อยตัวภัยในระยะเวลา 5 ปี 10 ปี และ 20 ปี ตามลำดับ

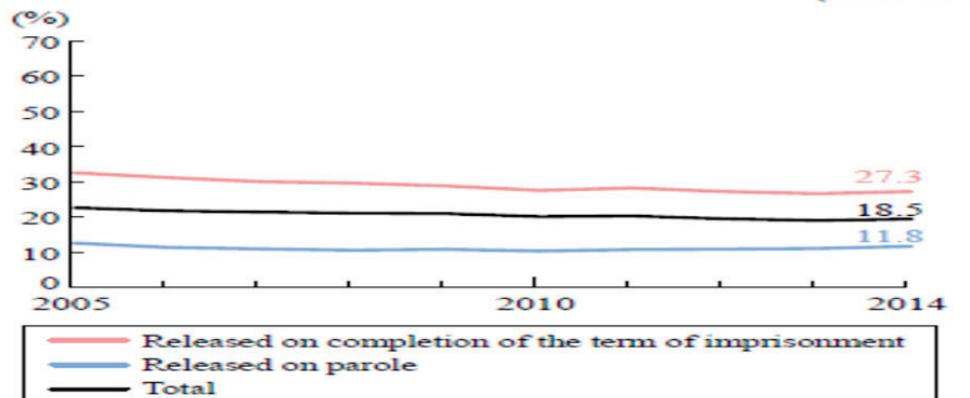
โดยมีการกำหนดเป้าหมายในการลดอัตราการกระทำผิดข้าหลังถูกปล่อยตัวภายในระยะเวลา 2 ปี มากกว่าร้อยละ 20 ในระยะเวลา 10 ปี

สถิติการกระทำผิดซ้ำของประเทศไทยปัจจุบัน

Trend of Rate of Re-imprisonment of Released Inmates within 2 years (2005-2014)

[1] Within 2 years

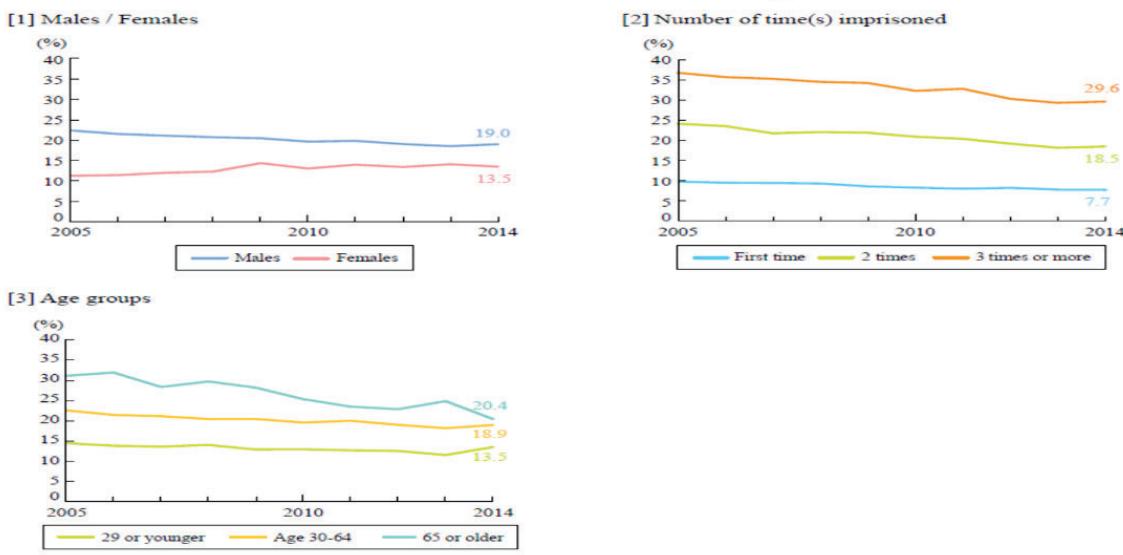
(2005-2014)

ที่มา : Ministry of Justice, Japan (2018)

จากรูป อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวภายในระยะเวลา 2 ปี (ระหว่างปี 2005-2014) พบว่า ในปี 2014 มีอัตราการกระทำความผิดซ้ำในภาพรวมอยู่ที่ 18.5% (ลดลง 3.2% เมื่อเปรียบเทียบกับ ปี 2005) โดยผู้กระทำผิดที่รับโทษตามกำหนดและได้รับการปล่อยตัว มีอัตราการกระทำผิดซ้ำสูงถึง 27.3% ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยในขณะที่ผู้กระทำผิดที่ได้รับการพักโทษและปล่อยตัว มีอัตราการกระทำผิดซ้ำเพียง 11.8% ซึ่งน้อยกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่าการรับโทษในระยะเวลาหนึ่งไม่ได้ทำให้การกระทำผิดซ้ำลดลง (Takashi Ishii & Yoshio Nakamura, 2018)

Trends of Rate of Re-imprisonment of Released Inmates within 2 years

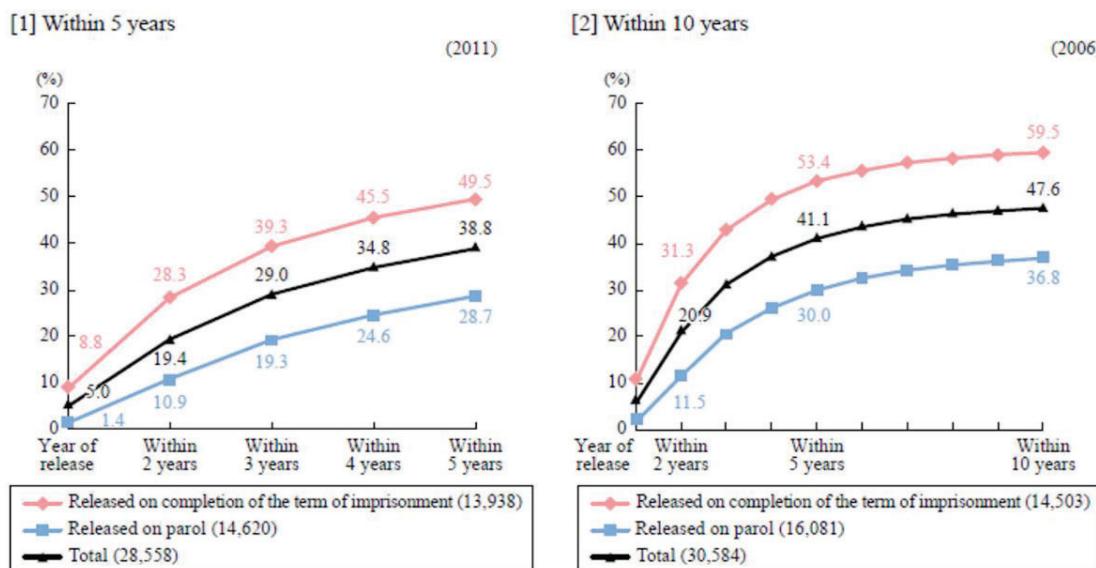
ที่มา : Ministry of Justice, Japan (2018)

จากข้อมูลเมื่อพิจารณาในรายละเอียดการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวภายในระยะเวลา 2 ปี จะพบว่า อัตราการกระทำผิดซ้ำของเพศชายสูงกว่าเพศหญิง คิดเป็น 19% และ 13.5% ตามลำดับ แต่เพศชายกลับมีแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำลดลง ในขณะที่เพศหญิงมีแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ผู้ที่เคยกระทำผิดหลายครั้งจะมีอัตราการกระทำผิดซ้ำสูงกว่าผู้ที่กระทำผิดเพียงครั้งเดียว โดยผู้ที่เคยกระทำผิด 3 ครั้งหรือมากกว่า มีอัตราการกระทำผิดซ้ำ 29.6% ผู้ที่เคยกระทำผิด 2 ครั้ง มีอัตราการกระทำผิดซ้ำ 18.5% และผู้ที่เคยกระทำผิดครั้งแรกมีอัตราการกระทำผิดเพียง 7.7% (Takashi Ishii & Yoshio Nakamura, 2018)

เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้สูงอายุ (อายุ 65 ปีหรือมากกว่า) มีอัตราการกระทำผิดซ้ำอยู่ในระดับดังสูงที่สุด คิดเป็น 20.4% รองลงมาคือ ผู้กระทำผิดที่มีอายุระหว่าง 30 – 64 ปี มีอัตราการกระทำผิดซ้ำ คิดเป็น 18.9% และสุดท้ายคือผู้กระทำผิดที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีอัตราการกระทำผิดซ้ำน้อยที่สุด คิดเป็น 13.59% แต่หากพิจารณาแนวโน้มของการกระทำผิดซ้ำพบว่า ผู้กระทำผิดที่เป็นผู้สูงอายุ มีแนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ผู้กระทำผิดที่มีอายุระหว่าง 30 – 64 ปี และอายุต่ำกว่า 30 ปี มีแนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำเพิ่มมากขึ้นในทุกปี (Takashi Ishii & Yoshio Nakamura, 2018)

หากพิจารณาตามสภาพสังคม จะพบว่า ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุ (มีอายุมากกว่า 65 ปี) คิดเป็น 27% ของจำนวนประชากรทั้งหมด จำนวนการกระทำผิดของสูงอายุเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งถือเป็นความท้าทายอย่างหนึ่งในการจัดการ แต่ทั้งนี้ คดีที่ผู้สูงอายุกระทำผิดนั้น เป็นเพียงคดีเล็กๆ น้อยๆ อย่างเช่น ขโมยของในชุมป์เปอร์มาร์เก็ตและร้านค้า แต่ถึงแม้จะเป็นคดีที่เล็กน้อยแต่มีการทำลายครั้งก็จำเป็น ต้องลงโทษ ทั้งนี้ ถือเป็นความท้าทายของประเทศไทยที่ต้องพยายามหามาตรการในการจัดการกับปัญหาดังกล่าวให้ได้ (Takashi Ishii & Yoshio Nakamura, 2018)

Rate of re-imprisonment of released inmates within 5 and 10 years

ที่มา : Ministry of Justice, Japan (2018)

จากรูป เป็นอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวภายในระยะเวลา 5 ปี และ 10 ปี หากเปรียบเทียบกันจะพบว่า อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวภายในระยะเวลา 5 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี แต่หลังจาก 5 ปีไปแล้วจะมีแนวโน้มคงที่หรือเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเฝ้าระวังผู้กระทำผิดที่ได้รับการปล่อยตัวควรอยู่ที่ระยะเวลา 5 ปี (Takashi Ishii & Yoshio Nakamura, 2018)

สำหรับอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวภายในระยะเวลา 5 ปี พบว่า มีอัตราการกระทำความผิดซ้ำในภาพรวมอยู่ที่ 38.8% โดยผู้กระทำผิดที่รับโทษตามกำหนดและได้รับการปล่อยตัวมีอัตราการกระทำผิดซ้ำสูงถึง 49.5% ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ย และที่ผู้กระทำผิดที่ได้รับการพักโทษและปล่อยตัวมีอัตราการกระทำผิดซ้ำ 28.7% ซึ่งน้อยกว่าค่าเฉลี่ย (Takashi Ishii & Yoshio Nakamura, 2018)

สำหรับอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวภายในระยะเวลา 10 ปี พบว่า มีอัตราการกระทำความผิดซ้ำในภาพรวมอยู่ที่ 47.6% โดยผู้กระทำผิดที่รับโทษตามกำหนดและได้รับการปล่อยตัว มีอัตราการกระทำผิดซ้ำสูงถึง 59.5% ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ย และที่ผู้กระทำผิดที่ได้รับการพักโทษและปล่อยตัว มีอัตราการกระทำผิดซ้ำ 36.5% ซึ่งน้อยกว่าค่าเฉลี่ย (Takashi Ishii & Yoshio Nakamura, 2018)

ความท้าทายในการจัดการปัญหาการกระทำผิดซ้ำ

1. ประเทศไทยปัจจุบันเน้นย้ำและให้ความสำคัญในการจัดเก็บสถิติ และต้องเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้องซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

2. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติและวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ควรมีความเชื่อมโยงกันทั้งในแนวตั้งและแนวนอน ซึ่งจะทำให้สังเกตเห็นและเข้าใจถึงแนวโน้มอาชญากรรมได้ดีขึ้น ทำให้สามารถกำหนดมาตรการและแนวทางในการจัดการในกระบวนการยุติธรรมได้ย่างแม่นยำ รวมทั้งควรมีการติดตามพัฒนาการและแนวทางในการจัดการในกระบวนการยุติธรรมได้ย่างแม่นยำ

3. สนับสนุนให้มีการใช้ข้อมูล Big Data ด้านอาชญากรรม ในการประมวลผล วิเคราะห์ และคาดการณ์ด้านอาชญากรรม และเป็นเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงของผู้กระทำผิดในการก่อเหตุซ้ำ เพื่อหาแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างแม่นยำ นอกจากนี้ยังสามารถใช้กำหนดแนวทางการบำบัด ดูแล และฟื้นฟูผู้กระทำผิด พร้อมทั้งแนวทางส่งเสริมผู้กระทำผิดให้กลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สำรวจ ค้นหา มาตรการหรือแนวทางป้องกันและแก้ไขอาชญากรรมในกลุ่มผู้กระทำผิดที่เป็นผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

5. ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งของตำรวจ อัยการ ศาล เรือนจำ หน่วยงานคุมประพฤติ และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลร่วมกันได้และเป็นข้อมูลที่ถูกต้องเป็นอันเดียวกัน สำหรับประเทศไทยปัจจุบันได้เริ่มมีการทำฐานข้อมูลเชิงบูรณาการที่เชื่อมโยงระหว่าง

หน่วยงานเหล่านี้และมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลขึ้นมาเมื่อเร็วๆ นี้ ส่วนในเรื่องการนำมายังประโยชน์ยังต้องทำการศึกษาแก้ไขต่อไป

ประเทศไทย

ประเทศไทยได้มีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนจากทุกแหล่งข้อมูล โดยมีการเก็บข้อมูลทุกหนึ่งสัปดาห์ เช่น ข้อร้องเรียนของประชาชนต่อรัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชัน การเรียกร้องค่าเสียหาย/ค่าชดเชยจากแผ่นดินไหว เป็นต้น

ยกตัวอย่างเช่นประเดิ่นล่าสุดเกี่ยวกับเรื่องเงินดิจิตอล หรือ Virtual Currency (เช่น Bitcoin) ปัจจุบันชาวเกาหลีใต้หันไปเก็งกำไรในสกุลเงินดิจิตอลเป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่นานมานี้ บริษัทซื้อขายแลกเปลี่ยนสกุลเงินดิจิตอลในเกาหลีใต้ได้ถูกเจาะระบบ และทำการขโมยเงินไปสร้างความเสียหายกว่าพันล้านวอน ส่งผลให้บริษัทดองยื่นล้มละลายและปิดตัวลง

รัฐบาลเกาหลีได้ได้นำข้อมูลจาก Big Data ที่ได้จากการคิดเห็นของประชาชน มาใช้ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และตรวจตามความต้องการของ ประชาชน โดยรัฐบาลได้ออกมาตรการเยียวยาผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการณีดังกล่าว พร้อมทั้งออกกฎหมายเพื่อควบคุมการทำธุรกรรมการเงินดิจิทัล

รายงานแนวโน้มอาชญากรรมรายไตรมาส

ประเทศไทยได้มีการจัดทำรายงานแนวโน้มอาชญากรรมในลักษณะเดียวกันกับของประเทศไทยปัจุบัน แต่ของประเทศไทยได้จะจัดทำรายงานในช่วงทุกไตรมาสเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์รวมทั้งจัดทำรายงานประจำปีต่อราย และนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล วิเคราะห์ วิจัย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการทบทวน วางแผนและจัดทำแผนงานด้านอาชญากรรม ทั้งแผนป้องกันการเกิดอาชญากรรมและแผนฟื้นฟูผู้กระทำผิด

การใช้ Big Data ใน การสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมของประเทศไทยได้

ประเทศไทยได้ได้นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการวิเคราะห์ Big Data เพื่อใช้ในการสนับสนุนงานด้านอาชญากรรม โดยศูนย์นิติวิทยาศาสตร์ดิจิทัลแห่งชาติซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของรองอัยการสูงสุด นอกจากนี้ยังมีระบบสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ 2 ระบบ ได้แก่

1. ระบบ D-NET เป็นเครือข่ายการสืบสวนดิจิทัล ซึ่งในนั้นจะมีระบบการจัดการข้อมูลแบบบูรณาการเกี่ยวกับหลักฐานและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเชื่อมต่อสำนักงานสาขา กับ SPO ด้วยเครือข่ายความเร็วสูง

D-NET

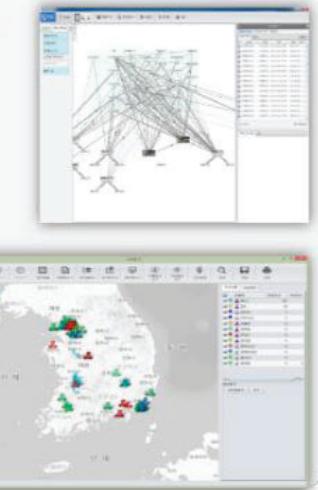
- Digital Investigation Network
- Integrated management system on digital evidence for prosecution service
- Connect field offices to SPO with a high-speed network

2. ระบบวิเคราะห์หลักฐานทางดิจิทอล หรือ iDEAS เป็นระบบที่ช่วยให้สามารถค้นหาและวิเคราะห์ข้อมูลดิจิทัลขนาดใหญ่ได้อย่างครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่ไม่มีโครงสร้าง, อีเมล์, การซัมเมอร์เจนทางอิเล็กทรอนิกส์, บัญชี,

IDEAS

- Integrated Digital Evidence Analysis System
- Big Data analysis system
- Analyze call history, bank transactions, accounting, email, etc.

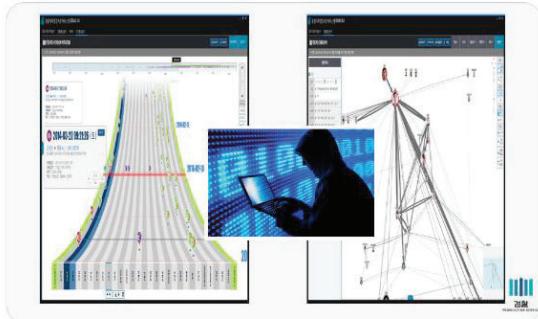
3. แอพพลิเคชันในสมาร์ทโฟน, การทำธุรกรรมทางการเงิน, ประวัติการใช้โทรศัพท์, ข้อมูลอื่น ๆ ของผู้ต้องสงสัย โดยระบบสามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของผู้ต้องสงสัยในด้านต่าง ๆ วิเคราะห์ช่วงระยะเวลาและตำแหน่งสถานที่ รวมถึงสามารถวิเคราะห์พิกัดทางภูมิศาสตร์ สามารถหาความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงระหว่างผู้ต้องสงสัยกับบุคคลอื่น อีกทั้งยังสามารถวิเคราะห์แนวโน้มการเกิดอาชญากรรมและสามารถแสดงผลออกมายในรูปแบบแผนภูมิได้อีกด้วย

กรณีศึกษาในการนำดิจิทัลเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการสืบสวนของประเทศไทย

จากการพัฒนาของประชาชน โดยอาศัยข้อมูล Big Data ทำให้ทราบว่า ในเกาหลีไ泰มีปัญหาเรื่องการส่งข้อความแบบเหวี่ยงแห หรือที่เรียกว่า Spam Mail เป็นจำนวนมาก จากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบการสืบสวนดังกล่าวข้างต้น ในการ

ที่มา : Moon Hyug Han (2018)

ที่มา : Moon Hyug Han (2018)

สีบคันหาตัวผู้ที่ส่งข้อความดังกล่าว โดยทำการทำการสีบย้อนเส้นทางการส่งและตรวจสอบหาความเชื่อมโยงในการส่งข้อมูลแต่ละครั้ง วิเคราะห์ช่วงระยะเวลาการส่งและตำแหน่งสถานที่ รวมถึงวิเคราะห์พิกัดทางภูมิศาสตร์ ทำให้สามารถจับผู้ต้องส่งสัญได้ อีกทั้งยังได้ตรวจสอบหาความเชื่อมโยงกับบุคคลแวดล้อมของผู้ต้องส่งสัญเพื่อสืบต่อไปถึงผู้จ้างงานได้อีกด้วย

สรุป

จะเห็นได้ว่าทุกประเทศต่างได้ตระหนักถึงความสำคัญในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในยุคดิจิทัล รวมทั้งความพยายามพัฒนาและปรับปรุงระบบข้อมูลที่มีอยู่ของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวกับระบบบุคคลรวมทางอาชญาและการลดการกระทำผิดซ้ำซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นอันดีในการที่จะร่วมมือกันพัฒนาระบบฐานข้อมูลอาชญากรรมของกลุ่มประเทศอาเซียน +3

จากการนำเสนอและอภิปราย แนวทางการจัดเก็บ วิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล Big Data และ/หรือ ฐานข้อมูลการกระทำผิดซ้ำในประเทศอาเซียน +3 เห็นได้ว่าแต่ละประเทศมี

ความแตกต่างกันในแนวทางการจัดเก็บข้อมูล แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย มีการคำนวณอัตราการกระทำผิดซ้ำโดยการติดตามเป็นระยะเวลา 3 ปี ประเทศเกาหลีใต้และประเทศสิงคโปร์ มีการคำนวณอัตราการกระทำผิดซ้ำโดยการติดตามเป็นระยะเวลาเพียง 2 ปี หรือประเทศญี่ปุ่นที่มีการคำนวณอัตราการกระทำผิดซ้ำโดยแบ่งการติดตามเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ระยะสั้น ติดตามเป็นระยะเวลา 2 ปี เมื่อนอกประเทศเกาหลีใต้และประเทศสิงคโปร์ และระยะยาว ติดตามเป็นระยะเวลา 5 ปี 10 ปี และ 20 ปี อีกทั้งประเทศญี่ปุ่นมีวิธีการคำนวณระยะเวลาแตกต่างจากประเทศอื่นคือเป็นการคำนวณเมื่อสิ้นสุดปี โดยไม่ว่าผู้กระทำผิดจะถูกปล่อยตัวในช่วงเวลาใดของปีนั้นๆ เมื่อสิ้นปีจะนับเป็นระยะเวลา 1 ปี เมื่อนอกกันหมด

ดังนั้น ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลนั้น จำเป็นต้องมีการอภิปรายและพิจารณาร่วมกันในการกำหนดครุปแบบและแนวทางจัดเก็บข้อมูล วิธีการคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการกำหนดขอบเขตของข้อมูลให้ชัดเจน การกำหนดการเข้าถึงในแต่ระดับ เพื่อความเข้าใจที่สอดคล้องตรงกันของทุกประเทศ และสร้างความมั่นใจในระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพที่จะจัดตั้งขึ้นในภูมิภาคอาเซียน +3

ทั้งนี้ในการจัดทำฐานข้อมูลยังต้องพิจารณาถึงข้อจำกัดในการจัดเก็บด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างอาชญากรรมซ่อนเร้น หรืออาชญากรรมที่ไม่ได้มีการบันทึกลงในระบบ ทำให้เกิดตัวเลขมีดหรือหลบซ่อน ซึ่งไม่มีการนำมาร่วมกับสถิติที่มีการจัดทำ แต่ก็ถือเป็นอาชญากรรมเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้จะพบว่า การนำ Big Data มาใช้ประโยชน์ในงานยุติธรรมทางอาญา ของแต่ละประเทศก็แตกต่างกัน ดังนี้

- ประเทศกัมพูชาเพิ่งเริ่มนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดเก็บและบันทึกข้อมูล ส่วนใหญ่ยังเก็บข้อมูลโดยการบันทึกลงในกระดาษอยู่
- ประเทศไทยที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านในการใช้ระบบฐานข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลมีทั้งการบันทึกลงในกระดาษและการบันทึกในฐานข้อมูลระบบ
- ประเทศมาเลเซียนอกจจาก การบันทึกข้อมูลการกระทำการทำผิดซ้ำแล้วยังระบบที่เรียกว่า “no are self no are other” ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์พฤติกรรมตามลักษณะนิสัย
- ประเทศสิงคโปร์ ได้มีการทดลองจัดทำระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดขึ้น โดยการประสานข้อมูลจากหลายหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลของหน่วยงานร่วมกัน
- ประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับข้อมูลสถิติเป็นอย่างมาก มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและจัดทำรายงานประจำปีด้านอาชญากรรมมาตั้งแต่ปี 1945
- ประเทศเกาหลีใต้ มีการจัดเก็บข้อมูลลงในระบบฐานข้อมูลและจัดทำรายงานสถิติเป็นรายไตรมาสและรายปี รวมถึงมีการนำ Big Data มาใช้เพื่อตรวจสอบและแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนด้วย อีกทั้งยังนำดิจิทัลเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสืบสวนอีกด้วย

จะเห็นว่า การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่ประเทศที่อยู่ในระหว่างการพัฒนาระบบและฐานข้อมูลเข้ามาใช้ในงานยุทธิธรรมทางอาชญากรรมก็เป็นสิ่งสำคัญไม่ว่าจะเป็นความช่วยเหลือทางเทคนิคและด้านวิชาการ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ เพื่อยกระดับการพัฒนาฐานข้อมูลระดับประเทศ โดยไม่ทิ้งประเทศใดไว้ข้างหลัง

ในเรื่องการแบ่งปันข้อมูลนั้น ในกรณีของอาชญากรรมทั่วไป ควรต้องมีการทำความเข้าใจ ถึงแนวความคิดเบื้องต้นร่วมกัน อีกทั้งต้องมีการกำหนดกรอบข้อมูล ในการแบ่งปันข้อมูลให้ชัดเจน ข้อมูลใดบ้าง ที่ต้องแบ่งปัน ระดับของข้อมูลที่ต้องการ เช่น ข้อมูลดิบ หรือข้อมูลที่เป็นร้อยละ หรือข้อมูลที่ผ่าน การวิเคราะห์มาแล้ว อีกทั้ง หากใช้ฐานข้อมูลร่วมกันก็ต้องกำหนดระดับการเข้าถึงข้อมูลในแต่ละกลุ่มบุคคลด้วย และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการร่วมมือกันนั้น คือการเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดี ระหว่างกันในกลุ่มประเทศอาเซียน +3 เพื่อให้เกิดการไว้เนื้อเชื่อใจกัน

ท้ายที่สุด ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลอาชญากรรมของกลุ่มประเทศอาเซียน +3 ยังคงต้องใช้เวลาอีกสักพัก แต่ประโยชน์อันยิ่งใหญ่ที่ได้จากการสัมมนาในครั้งนี้คือ การได้เรียนรู้ร่วมกันจากประสบการณ์จริงของแต่ละประเทศสมาชิก เช่น แนวทางการนำ Big Data มาใช้ในงานอาชญากรรม การกำหนดมาตรการเพื่อลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ การป้องกัน การเตรียมตัว ปัญหาและอุปสรรคที่พบเจอ หลักการปฏิบัติที่ดี วิธีการและแนวทางการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดของแต่ละประเทศ หรือมุ่งมองในกรอบวิเคราะห์แนวโน้มด้านอาชญากรรมในแต่ละประเทศ ลิสต์ต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อันจะนำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่เข้มแข็งต่อไป

บรรณานุกรม

กระทรวงยุติธรรม. (2561). นำเสนอแนวทางการจัดทำวิเคราะห์ขนาดใหญ่ (Big data).

สืบค้น 20 มีนาคม 2561, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=FzXQODzZK5A>

กระทรวงยุติธรรม. (2560). ข่าวกรมคุณประพฤติ: กรมคุณประพฤติยกระดับงานคุณประพฤติสู่มาตรฐานสากล. สืบค้น 20 มีนาคม 2561, จาก

<https://www.moj.go.th/view/12087>

นักที่ จิตสว่าง. (2560). สถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในประเทศไทย. วารสาร
อาชญาวิทยาและสังคมวิทยา. ปีที่ 1 ฉบับที่ 3 (กันยายน - พฤศจิกายน
2560).

มุขเมธิน กลั่นนุรักษ์. (2561). โครงการนำร่องระบบประเมินความเสี่ยงและการกำกับ
ดูแลในชั้นปล่อยชั่วคราว. สืบค้น 20 มีนาคม 2561, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=x2k9XmNzxiw>

ศักดิ์ เสกขุนทด. (2560). แนวทางการบริหารจัดการ Big data และ Digital
Transformation ในภาครัฐ. สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์.

สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์. (2559). แผนพัฒนาภาครัฐดิจิทัลของประเทศไทย
ระยะ 3 ปี (2559 – 2561). สืบค้น 20 มีนาคม 2561, จาก <https://www.ega.or.th/th/content/890/10417/>

Lee Kit Ying. (2018). The Asean+3 workshop on crime trends and the Rule of
law: guideline on the collection, analysis and utilization of big data in
recidivism – country report by Singapore. In Crime Trends and the
rule of law in the Asean+3: guidelines on the collection, analysis and
utilization of big data in recidivism. Symposium conducted at the
meeting of Office of Justice Affairs, Thailand. Bangkok, Thailand

Ministry of Justice, Japan. (2018). White paper on crime 2016. Retrieved from
<http://hakusyo1.moj.go.jp/en/65/nfm/mokuji.html>

Moon Hyug Han. (2018). The Utilization of Big Data against Crime in Korea.

In Crime Trends and the rule of law in the Asean+3: guidelines on the collection, analysis and utilization of big data in recidivism. *Symposium conducted at the meeting of Office of Justice Affairs, Thailand*. Bangkok, Thailand

Shaifulnizm Bin Osman & Vijayan Krishnan. (2018). The Asean+3 workshop

on crime trends and the Rule of law: guideline on the collection, analysis and utilization of big data in recidivism – country report by Malaysia. In Crime Trends and the rule of law in the Asean+3: guidelines on the collection, analysis and utilization of big data in recidivism. *Symposium conducted at the meeting of Office of Justice Affairs, Thailand*. Bangkok, Thailand

Takashi Ishii & Yoshio Nakamura. (2018). Country report of Japan Big Data /

Official Statistics on Crime / Recidivism and Policies for Recidivism Prevention. In Crime Trends and the rule of law in the Asean+3: guidelines on the collection, analysis and utilization of big data in recidivism. *Symposium conducted at the meeting of Office of Justice Affairs, Thailand*. Bangkok, Thailand